

CELDÖMÖLT HIRLAP

=POLITIKAI-TÁRSADALMI-ÉS-SZÉPIRODALMI-HETILAP=

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Csellómólt, gróf Széchenyi-utca 12.
Telefon: 56. Csekkszám 17.258.

Felolvasó szerkesztő:
NAGY IMRE

Előfizetési árak:
1 évre 6, 1/2 évre 3, 3/4 évre 150 P.
Megjelenik minden szombaton.

Párhuzamos alsó osztály Sárvárott

Futóútként terjedt el Sárvárott a múlt péntek délutánján, hogy az illetékes felettes hatóságok engedélyezték a párhuzamos első osztály megnyitását a polgári iskolában.

Az órám érthető is volt, hiszen mindenki, aki lelki szemével előre tud nézni a jövőbe egyenestekkel a szemekel már láta a második polgári fű- és leányiskolát. Mert nyilvánvaló, hogy a vesyes párhuzamos első osztályának már a jövő tanévben hasonló lé- és leányosztályai kell kialakulnia, ha magába akarja fogadni az egyre nagyobb számban jelentkező tanulni vágyó fiatalokat.

Tudni való ugyanis, hogy csak a sárvári járás tanulóifjúságának volna természetesen a tanulási helye a sárvári polgárliskola, az iskolák mai keretei ezt sem tudják magukba fogadni. De a helyzet az, hogy például a csepregi járás egyes falvai, mint Mesterháza, Tompalódyon címen egyet-együtt Pór és Nemesládán, Berektompaháza, Nagygeresd, Sajtoklak, Simáság, stb. községek sokkal könnyebben meg tudják közelíteni a megszabott Sárvárt, mint a hozzájuk közelebb fekvő saját járású székhelyüket, Csepreget. S e falvak évről-évre nagyobb falakká válnak küldeni tanulni vágyó és tudó gyermekeiket. Ennek az országi helyzettel tekintve, csak örülhetünk. "Sőt már most ki kell jelentenünk, hogy Sárvártól rövid pár éven belül szükség lesz egy, a polgári iskolára magasabbfokú középis-kolára is.

Mert nemcsak a demokrácia, de a nemzetiszocialista nevelési elvek szerint is minden értelmes és szorgalmas gyermeknek joga van a magasabbfokú tudás megszerzésére. Ma pedig a helyzet az, hogy például az említett falvak ifjúsága, ha a magasabbfokú középiskolai képzést meg akarja szerezni, fel kell kelnie minden tanítási napon hajnali három órakor. Tel negykor, ha a közvetítő állomáson való kényes átszórás után meg akar érkezni Szombathelyre. Holott, ha ez az iskola Sárvártól lenne a reggeli hat órai felkeléssel is elérhető lenne. Hogy ez mit jelent a szervezet, szemléltem és fizikailag fejlettebb névze, az nem igényel bővebb fejtegetést.

Még barátabb kívánalmak előtt állnak azok a diákok, akik Homárpereze és Bögöbe tájé-

A nagy pör

A zsidó földbirtokos állami igénybevételeinek a kérdése mindig alkalmat adott a nagy vitára. Szabad-e! Kié legyen! — Nagyjában e két kérdés körül tart a vita.

Azt híhetnénk, hogy az elsővel már nem is mer előhozakodni senki.

A földkérdés végig olyan tengerikője volt egész nemzetpolitikánknak, hogy nem lehet ma sem egykönnyen elintézni még ezt az igen magától értetődő részét sem. Mondjuk arval éppen nem sokan törődnek, (vagy ha törődnek is, nem hangoskodhatnak) hogy a zsidóktól elveszik a földet. De van egy másik gyenge pontja is. Ez a másik a „magánlajdon szenteség”-vel való ökökódolásban ugrik ki minduntalan. Ezzel a jogtisztes bűvészelvél viszont sokan nem áttalnak meg most is bölcselkedni, amikor csak a zsidókról van szó.

Az aggodalmaskodásokra elég lenne utalni az egész új európai berendezkedésre, hiszen mindenki szervezett nagyhatalom gazdasági szervezeten régen első helyre állította az egyetemes nemzeti érdeket. Előbb a nemzet mindenhol, aztán az egyenként, — nem is zóvia a zsidókról. — Egy bizonyos, legalább is gazdaságszempontúkat nem csináltak közöseké érdekek nélkül sehol Európában.

A zsidóbirtokos igénybevétele tehát nálunk is egyszerűen magyarizálható lenne a korszerű szociális állami elvvel. Nem kell azonban nekünk még a szomszédokra is, ha éppen a szédbe se menni, ha éppen a legmúltabb meggyarizálást kereszük. A mi egész dunavölgyi megtelepedésünk, aztán az állami földbirtokadományozás és birtokviszavétel joga a legbeszédesebb történelmi példa, hogy mi mindent szabad. Árpádházi ki-

rályának például — magtalan halál esetén — nemcsak az adománybirtokra, hanem a szerzettre is rátehetők a kezükkel. IV. Béla még erőszak árán is szerzett vissza sok földet, hogy a féktelennül terjedő nagybirtokos hatalmát megkésze. De a példák sorát lehetne még felbontni, hogy birtokpolitikánkat a mindenkori uralkodó milyen joggal élhetett és élt is a köz érdekében. S ezek a példák a legmagyarabb történelmi időkből bizonyítanak. Aki tehát agyalokodni akar a magánlajdon szenteség, akár az alkotmányosság nevében, meggyűződhat a birtok igénybevehetősége felől... Szabad!

A nagy pernek azonban ez csak az első éspedig a könnyebbik tétele. A második, hogy: kié legyen!

Ez a kérdés különösen a középosztály körében annyira eleven, hogy egy naplaj már a harmadik hónapja, hetenként oldalakat szentel neki. — Az „Új magyarság”-ban, június 14-i vezércikke óta, szakadatlan tart a vita „az ősi juss körül”. A rengeteg hozzászóló általában két pórtá osztható. Egyik „az ősi juss jogán” azok számára perel-nél vissza, akiknek „szomorú sorsú” ősei valahogy elvesztették. Ez a párt a kisebb és nagyobb nemesek, dicsentrik ipizolnos, néves utódokból áll. A másik rész a „parasztpárt” szinte kivétel nélkül a középosztályból származik és természetesen csak a hágazdákra esküszik. — Mire ekkéne ma.

A vitához hozzászólt: jogász földbirtokos, bányamérnök, nyugalmazott katonatiszt orvos, köztestületi neje stb. Hozzászóltak aztán ilyen jellemző álévek alatt is mint Húszókrú és Hétzilvátfás. Húszókrú például derekasan nekibíjt a nemességnek.

Hétzilvátfás viszont alaposan kioktatja Húszókrú még helyes magyarságra is. A vita hát tart. Nem egneknek se azok, akik az ősi jussukat keresik, se azok, akik „az elkönyvetélt, eldorbézolt” vagyton nem adnak vissza soha, hanem csak „modern kisgazdáknak” mérnek szét. Ez utóbbiak biztosan nemcsak a kisgazdákat házik modernnek, hanem magukat is, hogy ilyen korszerű reformerek tudnak lenni. Az persze könnyen meg lehet, hogy modern gazda alatt leteljebb egy arany vagy ezüstkalézas jut csak az eszükbe.

Hogy ez a nagy vita jó valamire, az lehet, csak majdnem olyan hozsadalmasan kezdődik a majdnem olyan hozsadalmasan folytatódhat, amint az első

akart valamt — két ízben is dolgozott ki javaslatot (1903-ban és 1904-ben). Az is tudott dolog, hogy nem lett belőle semmi megfogható, habár három évig készült, csiszolódott, de hígult is mindkettő. Az akkori liberális és konzervatív politizálókat versengvén hűzták-halasztották a dolgot, vagy éppen buktatták a „radikális” kormányt. Arról nem is lenne jó szólani, hogy az igaz érdekek hol voltak még akkor a partánál.

Há aztán most csak az újságban hadozzó vitát figyelemmel kísérik az ember, megint elszomorodhat. Mindenki beleszóli, mind tanuskodik már az osztozkodás legelőjén, csak az igaz, de igénytelen örökös sehol. A nép, akiknek nem volt ideje és módja még „modern kisgazdá”-vá lenni: a sommás, a napazamos, a szőlőler ember és a „lovaskócs” vagy a „felpespejő” — ahogy Veres Péterrel Balmazújvároson mondják — sehol egy csöpp hangja se ad.

káról. Káldról, stb. kénytelenek a korai vonatnál jönni fel Sárvárra. Felkelnek hajnali három és négy órakor, a vonatuk pedig már beér Sárvárra hat órakor. Mi szükség van erre, mikor ugyanez a vonat hét órakor indul tovább Szombathelyre? Talán azért kell hat órakor beérkeznie Sárvárra, hogy aki Budapestre akarhat utazni, a negyedhetes vonatot utérhesseék? De ilyen utas legelőbb három-négy van hetenként a ezekért kell naponta harminc-negyven tizenegy-tizenöt

éves fiatal szervezetnek szinte hajnali előt felkelnie, ami négy éven keresztül büntetésnek is embertelen lenne? Remélünk kell, hogy ez az ésszerűtlen helyzet meg fog szűnni s az okok, amik egy csomó fiatal szervezetet sújtanak, hirtel fognak állítani az útból. Mert nemcsak a nemzetnevelői elvek kívánják ezt, hanem ezt kívánja az emberanyagjal való felelősségteljes gazdálkodás is. Egyelőre tehát illesse közönség a szülőket, akik fátáradgat nem

kímélve együttesen mozdultak meg a párhuzamos osztályért, továbbá azokat a férfiakat, akik e megmozdulást lehetővé tették, az iskolai igazgatóságát, akik a legmesszebbmenő érvekkel támogatják a gondolat megvalósulását s végül a miniszteriumot, amely belátja végre, hogy a magyarságnak is joga van anyfi iskolára, s abban anyfi tanteremre, amennyit gyermekeivel be tud népesíteni.

Es. H.

Ára 12 fillér.

Egy pármagyar népdalt

hallott csupán a Magyarországi... népdalt... Magyarországi... népdalt... Magyarországi...

Brazília még további 12 millió... népdalt... Magyarországi... népdalt... Magyarországi...

Szapponcseri akció

Felhívjuk a nagyközönség figyelmét a közlelési miniszter által most megindított csereszoppan akciójára... Szapponcseri akció...

NEMZETI MOZGÓ

BALAJKA szeptember 6-án... Nemzeti mozgó... Balajka szeptember 6-án...

— Pálágást. A celldömölki köz... Nemzeti mozgó... Pálágást. A celldömölki köz...

— Eljegyzés. Temesvári János... Nemzeti mozgó... Eljegyzés. Temesvári János...

HIREK

— Eljegyzés. Temesvári János... Hírek... Eljegyzés. Temesvári János...

Hír a bolsevik frontról...

— Az értelmiségi kormánybiztos... Hír a bolsevik frontról... Az értelmiségi kormánybiztos...

— Püspöki eggházlátogatás... Hírek... Püspöki eggházlátogatás...

— Egk jó házból való... Hírek... Egk jó házból való...

Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonságot... Köszönetnyilvánítás...

Póczsándor... Köszönetnyilvánítás... Póczsándor...

CALDÖMÖLKI HÍRLAP... Család- és Népi Hírlap... Caldömölki Hírlap...